

گزارش برگزاری نشست سیر تحول آئین‌های مذهبی محرم در قفقاز و ترکیه

نشست علمی "سیر تحول آئین‌های مذهبی محرم در قفقاز و ترکیه" با حضور جمعی از صاحب‌نظران و محققان این حوزه برگزار شد.

به گزارش آران نیوز، دکتر محمدعلی متفکرآزاد عضو هیئت علمی دانشگاه تبریز در این نشست علمی اظهار کرد: ریشه‌ی مذهب و ارادتمندی به اباعبدالله الحسین(ع) در آذربایجان به قرن‌های گذشته می‌رسد به گونه‌ای که حتی حکومت ۷۰ ساله‌ی سوسیالیستی و کمونیستی نیز نتوانست با وجود تغییر نسل ریشه مذهب را در آذربایجان بخشکاند.

عزاداری سیدالشهداء و همچنین استقبال از راهپیمایی اربعین سال به سال در آذربایجان در حال گسترش است محمدعلی متفکرآزاد با تاکید بر این‌که عشق اباعبدالله الحسین(ع) با گوشت و خون شیعیان آمیخته شده و هرگز جدا شدنی نیست، افزود: اکنون نیز علی‌رغم محدودیت‌هایی که حکومت آذربایجان اعمال می‌کند، عزاداری‌های باشکوهی در جمهوری آذربایجان برگزار می‌شود.

وی با بیان این‌که عزاداری سیدالشهداء و همچنین استقبال از راهپیمایی اربعین سال به سال در آذربایجان در حال گسترش است، خاطرنشان کرد: حکومت‌هایی که این موضوع را کنترل می‌کنند باید بدانند که این حب و علاقه غیر قابل کنترل بوده و شیعیان و محبان اهل بیت(ع) حاضرند جان خود را فدا کنند اما بدون حب حسین(ع) زندگی نگذرانند.

متفکرآزاد تاکید کرد: امید است دولتمردان کشور آذربایجان به دامن اهل بیت(ع) متوسل شوند، چرا که "قدرت" در توسل کردن به اهل بیت(ع) و مردم مسلمان و شیعه است نه در تکیه کردن به قدرت‌های خارجی! وی با بیان این‌که تجربه ثابت کرده(تجربه‌ی محمد مرسی در مصر، رژیم پهلوی و...) که تکیه کردن به قدرت‌های بزرگ عاقبتی ندارد، گفت: حکومت‌هایی پایدارند که ریشه در دل مردم داشته باشند.

فعالیت هیات‌های عزاداری در آذربایجان قدمت بالایی دارد

استاد سید محمد مسعود نقیب نیز که از جمله نویسندگان و شاعران معاصر است و آثار قابل توجهی در منوگرافی و بیوگرافی آذربایجان دارد، در این نشست علمی بطور مبسوط به تشریح آیین‌های عزاداری محرم در کشور آذربایجان پرداخت.

وی با بیان این‌که فعالیت هیات‌های عزاداری در آذربایجان قدمت بالایی دارد، افزود: اکنون نیز با وجود فشارها و محدودیت‌ها این مراسمات برگزار می‌شود و با این‌که همه ساله حضور دسته‌جات حسینی در خیابان‌ها ممنوع اعلام می‌شود اما گاهی دسته‌جات نزدیک به ۱۰۰ هزار نفری نیز تشکیل می‌شود و برای سیدالشهدا(ع) عزاداری می‌کنند.

جلوهای از قمه‌زنی در عزاداری شیعیان ترکیه وجود ندارد

رایزن سابق فرهنگی ایران در ترکیه نیز در این نشست به تشریح وضعیت آیین‌های محرم در ترکیه پرداخت و گفت: ترکیه نزدیک ۸۰ میلیون جمعیت دارد که سه میلیون نفر آن را شیعیان تشکیل می‌دهند، این شیعیان عمدتاً آذری‌هایی هستند که در نقاط مختلف ترکیه پراکنده شده‌اند.

حجت‌الاسلام حسن شعبانی با بیان این‌که در مناطق مرزی، ایغدیر و کارس بیشتر تجمع شیعیان دیده می‌شود، افزود: در شهرهای مرکزی نیز استانبول بیشترین تعداد شیعیان را در خود جای داده است.

وی با بیان این‌که بعد از پیروزی انقلاب اسلامی ایران، نزدیک ۴۰ مسجد(غیر از موسسات و حسینیه‌ها) در شهر استانبول برای شیعیان احداث شده است، اظهار کرد: در شهرهای مرکزی، از میر بعد از استانبول بیشترین تعداد شیعیان را دارد.

وی با بیان این‌که بعد از انقلاب اسلامی، تعداد قابل توجهی از جوانان ترکیه به امام راحل علاقه پیدا کرده و در نتیجه با مکتب اهل بیت(ع) نیز آشنا شدند، گفت: این جوانان سخنان امام راحل را منطقی یافته و این موضوع خود نقطه‌ی پذیرشی برای مکتب اهل بیت(ع) بود.

شعبانی با بیان این‌که سبک عزاداری‌های محرم در ترکیه بیشتر متأثر از ایران است، خاطرنشان کرد: با این تفاوت که در عزاداری آنان زنجیرزنی وجود ندارد. همچنین شیعیان ترکیه پس از فتوای مقام معظم رهبری مبنی بر حرام بودن قمه زنی این موضوع را درک کرده و امروز جلوهای از قمه‌زنی در میان شیعیان ترکیه وجود ندارد.

وی با بیان این‌که در نوحه‌های شیعیان ترکیه چهار زبان "ترکی استانبولی، ترکی آذری، کردی و زازایی" دیده می‌شود، افزود: مراسم‌های ایام محرم نیز بصورت پراکنده در مساجد برگزار می‌شود اما سعی می‌شود مراسم روز عاشورا در شهرهایی چون "استانبول، ازمیر و ایغدیر" بصورت متمرکز برگزار شود.

وی با بیان این‌که مراسم عاشورا در استانبول جلوه‌ی سیاسی به خود گرفته است، عنوان کرد: حتی مهمانانی که به مراسم دعوت می‌شوند نیز مهمانانی جدی هستند و می‌توان گفت که این مراسم در استانبول برای خود بعدی منطقی گرفته و مراسمی درخور توجه است.

رایزن سابق فرهنگی ایران در ترکیه حوصله‌ی مستمعین برای استماع را از دیگر موارد قابل توجه در عزاداری‌های ترکیه دانست و گفت: در مراسم‌های ترکیه، حاضران تشنه‌ی شنیدن هستند و احساس خستگی نمی‌کنند.

وی خلأ و نبود محتوای فاخر در اشعار محرم را از جمله مشکلات در ترکیه دانست و گفت: آنان دسترسی ضعیفی به محتوای فاخر دارند.

مدیر رادیو برون مرزی مرکز آذربایجان شرقی نیز در این نشست علمی به تشریح وضعیت شاعران نسل نو عاشورایی از قفقاز تا آناتولی پرداخت و گفت: همواره راه شاعرانی چون قمری دربنی ادامه داشته و این چراخ هرگز خاموش نمی‌شود.

مهدی نعلبندی در ادامه با قرائت برخی از اشعار شعرای قفقاز و آناتولی، تاکید کرد: در قفقاز و آناتولی نگاه شاعران اهل بیت(ع) به شاعران ایرانی است.

بیانیه کمیته دینی جمهوری آذربایجان، ضد دینی است

دکتر جواد شریف نژاد استاد دانشگاه و پژوهشگر مسائل قفقاز نیز در این نشست علمی با تاکید بر این‌که باید به وضعیت شیعیان آذربایجان توجه داشته باشیم، تاکید کرد: جمهوری آذربایجان، ماهیت دینی دارد و باید نسبت به وقایعی که در آذربایجان می‌گذرد حساسیت خود را افزایش دهیم.

جواد شریف‌نژاد به "کتاب گلستان ارم" اشاره کرد و گفت: این کتاب واضح و آشکار به ماهیت مذهبی بودن مردم آذربایجان اشاره کرده و در حقیقت منشور شکل‌گیری آذربایجان محسوب می‌شود؛ به نظر می‌رسد که در زمان‌های فعلی در آذربایجان قدری به مبانی دینی نگاه ضعیف داشته و حتی گاهی نیز سرکوب می‌کنند.

وی با تاکید بر این‌که مردم نیز باید نسبت به این موضوع حساس باشند، افزود: در چند ماه گذشته بیش از پنج نفر از جوانان اسلام‌گرا صرفاً به خاطر ذکر نام امام حسین(ع) و حضرت زینب(س) شهید شده و ده‌ها تن دیگر نیز دستگیر و زندانی شده‌اند، در حالی که در آذربایجان گروه‌های معاند فعالیت می‌کنند اما یک جوان نمی‌تواند در کشوری که بالای ۷۵ درصد آن مسلمان است، به نماز بایستد.

وی در ادامه به بیانیه کمیته دینی آذربایجان اشاره کرد و افزود: این بیانیه کاملاً ضد دینی بوده و باید در رابطه با مواردی که در این بیانیه مطرح شده حساسیت نشان دهیم.

شریف‌نژاد در خاتمه افزود: از مسئولان، مردم و رسانه‌ها می‌خواهم که حساسیت خود را نسبت به وضعیت شیعیان آذربایجان افزایش دهند.

معاون پژوهشی جامعه‌المصطفی واحد تبریز نیز در این نشست علمی تاکید کرد: سیلی که به برکت حرکت امام راحل در دنیا به راه افتاده بصورت توفنده پیش می‌رود و هرگز پرچم امام حسین(ع) بر زمین نخواهد افتاد.